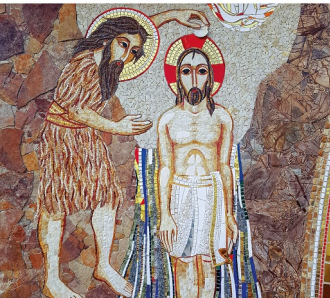

ANGELO SCARANO

PŘIPRAVME CESTU PÁNU

Občerstvení pro duši na dobu adventní a vánoční

Připravme cestu Pánu

A N G E L O S C A R A N O

PŘIPRAVME
CESTU PÁNU

Občerstvení pro duši na dobu
adventní a vánoční

KARMELITÁNSKÉ NAKLADATELSTVÍ

KATALOGIZACE V KNIZE – NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Scarano, Angelo, 1971-

Připravme cestu Pánu : občerstvení pro duši na dobu adventní a vánoční / Angelo Scarano. – V Praze : Karmelitánské nakladatelství, 2022. – 179 stran

Vydalo Karmelitánské nakladatelství ve společnosti KatMedia, s. r. o.

ISBN 978-80-7566-129-6 (brožováno)

* 27-565.2 * 27-565.3 * 27-232/-236 * 27-282 * 2-474-256-277
* 27-583 * 27-184 * 27-4 * 27-534.3 * 2-231 * (0:82-97) * (0:82-4)
* (035)

- advent – křesťanské pojetí
- vánoční doba – křesťanské pojetí
- biblické texty
- liturgické texty
- biblická interpretace
- křesťanská meditace
- Bůh a člověk – křesťanské pojetí
- křesťanský život
- křesťanská modlitba
- biblické citáty
- denní četba
- náboženské texty
- úvahy
- příručky

27-5 - Liturgie. Křesťanské umění a symbolika. Duchovní život [5]

© KatMedia, s. r. o., Praha, 2022

ISBN 978-80-7566-129-6

Aby se Slovo stalo tělem i v našich konkrétních životech

1. Jak knížku používat

Jaký smysl má takovýto průvodce na adventní a vánoční dobu? Nestačí snad samotné liturgické texty? Jistě stačí ... a nestačí. Stačí, protože jsou to texty hutné a často srozumitelné. Nestačí, protože některé pasáže jsou trochu těžší nebo příliš „bohaté“, takže je možné rozšiřovat a prohlubovat porozumění textu díky přínosu jiných věřících. Koneckonců Písmo bylo svěřeno církvi, a ne jednotlivcům. Vždyť plnost Písma nacházíme v církvi, díky vzájemnému obohacení. Právě proto křesťanská praxe už od prvních století počítá s kázáním, které obsahuje vysvětlení biblického textu a jeho aktualizaci pro posluchače.

O něco takového se pokouší i tento průvodce. Jednotlivé úvahy zahrnují jednak výkladové poznámky, jednak aktualizaci. Každá úvaha je uvedena stručným nadpisem a zakončena částí „K praxi“, jež nabízí podněty k aplikaci biblického textu. Samozřejmě lze zvolit jinou aplikaci nebo si jednoduše zapamatovat větu (slovo), která nás oslovila. Vřele se doporučuje, aby meditace nad těmito texty měla alespoň někdy určitý vztah k našemu konkrétnímu životu (jednoduše řečeno: praktický dopad), protože pouhé fantazírování a filozofování nad biblickými texty nebývá příliš užitečné. Díky této naší odvaze a otevřenosti se Slovo stane tělem i v našich konkrétních životech.

2. Adventní doba

Adventní doba má dvě základní témata: Ježíšův první příchod ve vtělení a jeho druhý příchod na konci dějin. Biblické texty nás připravují na nové přijetí daru vtělení, potažmo povzbuzují nás k čekání na Krista přicházejícího ve slávě na konci dějin.

Adventem nás provázejí tři postavy: Izaiáš, Jan Křtitel a Panna Maria. Jsou nám vzorem tím, jak jsou otevření vůči Božímu slovu, a tím, jak ukazují na Mesiáše. Svým slovem a životním postojem nás podněcují k horlivé touze po novém Ježíšově příchodu do našich životů.

K lepšímu prožívání adventní doby může posloužit nástin tematického uspořádání lekcionáře o nedělích a feriiích.

Neděle

Nedělní evangelia mají tato témata: příchod Krista na konci dějin (1. neděle), Jan Křtitel (2. a 3. neděle), události bezprostředně předcházející narození Páně (4. neděle).

Čtení ze Starého zákona jsou prorocství o Mesiáši a době mesiánské, především z knihy proroka Izaiáše.

Druhá čtení obsahují napomenutí a témata podle zaměření této doby (na 3. neděli adventní téma radosti spojuje 1. a 2. čtení).

Ferie

V době adventní jsou dvě řady čtení: první od začátku adventu do 16. prosince a druhá od 17. do 24. prosince (předvánoční týden).

Na začátku adventní doby se čte z knihy proroka Izaiáše a evangelia jsou vybrána s ohledem na první čtení. Naše úvahy se zaměří na jejich společné téma.

Od čtvrtka 2. adventního týdne začínají evangelia o Janu Křtiteli: první čtení je buď pokračováním z knihy proroka Izaiáše, nebo jiný text vybraný s ohledem na evangelium. Naše komentáře se zaměří vždy na první čtení. Od 17. do 24. prosince jsou pro evangelia vybrány události, které bezprostředně předcházejí narození Páně. Jako první čtení jsou vybrány vzhledem k evangeliu texty z různých knih Starého zákona, mezi nimi některá důležitá mesiánská proroctví. Naše komentáře budou vycházet ze společného tématu evangelia a prvního čtení.

Vlastní texty o svatých

V tomto průvodci uvádíme i texty k svátku sv. Ondřeje a slavnosti Neposkvrněného početí Panny Marie, protože mají přednost před adventními feriami (uvešená slavnost má přednost i před nedělí adventní).

3. Vánoční doba

Ve všedních dnech doby vánoční se čte na pokračování celý první Janův list, který podtrhuje skutečnost vtělení (především v prologu). V evangeliu se čte o událostech z Ježíšova dětství (29.–30. prosince), první kapitola Janova evangelia (31. prosince – 5. ledna) a ze tří synoptických evangelií o událostech z počátku Ježíšovy veřejné činnosti, kterými zjevoval své božství (7.–12. ledna). O svátcích sv. Štěpána, sv. Jana a sv. Mláďátek jsou evangelia vlastní.

O zbývajících svátcích a slavnostech jsou všechny texty zaměřené k vánočnímu tajemství, a to z hlediska příslušného liturgického slavení.

■ Naše komentáře se o slavnostech a svátcích zaměří převážně na první, resp. druhé čtení, zatímco ve všedních dnech na evangelium. Tím se zaručí určitá variabilita a pestrost.

Kéž knížka poslouží k tomu, abychom tato dvě silná liturgická období prožili plněji, s hlubší radostí a s novým úžasem.

Angelo Scarano

Adventní doba

PRVNÍ TÝDEN

1. adventní neděle A – *Probud' se!*

1. čtení: Iz 2,1–5

Obsah vidění Izaiáše, syna Amosova, o Judovi a Jeruzalému. Stane se v posledních dnech: Pevně bude stát hora s Hospodinovým domem na vrcholu hor, vyvýšena nad pahorky. Budou k ní proudit všechny národy, budou k ní putovat četné kmeny a řeknou: „Vzhůru, vystupme na Hospodinovu horu, do domu Jakubova Boha! Ať nás naučí svým cestám, choďme po jeho stezkách!“ Ze Siónu vyjde nauka, z Jeruzaléma Hospodinovo slovo. Soudit bude národy, rozsuzovat četné kmeny, že zkují své meče v radlice a svá kopí ve vinařské nože. Nezdvihne již meč národ proti národu, válce se již nebudou učit. Jakubův dome, vzhůru, choďme v Hospodinově světle!

Mezizpěv: Žl 122,1–2.(4–5.6–7.)8–9

2. čtení: Řím 13,11–14

Víte, jaký je nyní čas: že vám už nastala hodina, kdy je třeba se probrat ze spánku. Neboť nyní je nám spása blíže než tehdy, když jsme uvěřili. Noc pokročila, den se přiblížil. Odložme tedy skutky temnoty a oblečme se do výzbroje světla. Vedme počestný život jako ve dne; ne v hodováních a pitkách, ne v necudnostech a prostopášnostech, ne ve sváru a závisti. Ale oblečte se v Pána Ježíše Krista a nepečujte o tělo tak, že by to vyvolávalo žádosti.

Evangelium: Mt 24,37–44

Ježíš řekl svým učedníkům: „Až přijde Syn člověka, bude to právě tak jako v době Noemově: Jako totiž v době před potopou lidé jedli a pili, ženili se a vdávali až do dne, kdy Noe vstoupil do archy, a nic netušili, až přišla potopa a všechny zachvátila, právě tak to bude, až přijde Syn člověka. Tehdy budou dva na poli: jeden z nich bude vzat, druhý ponechán; dvě budou mlít na obilném mlýnku: jedna bude vzata, druhá ponechána. Bděte tedy, protože nevíte, který den vás Pán přijde. Uvažte tohle: Kdyby hospodář věděl, v kterou noční dobu přijde zloděj, jistě by byl vzhůru a nedovolil by mu prokopat se do domu. Proto i vy buďte připraveni, neboť Syn člověka přijde v hodinu, kdy se nenadějete.“

„Bděte, probuďte se, odložte skutky temnoty, oblečte se ve světlo, vykročte, choďte v Božím světle!“ To je shrnutí adventní spirituality. Tyto adventní výzvy bohatě naplní následující týdny, dokonce se mohou stát obsahem celého našeho života. Vždyť pravý advent netrvá pouze do Vánoc, několik týdnů, ale celý život, úplně ho prostupuje. Celý náš život je čekáním a přípravou na to nejkrásnější setkání.

Tato adventní hesla „probudit se, bdít“ lze chápat v několika rovinách:

- Nežít v polospánku jako lidé, kteří mechanicky a bezmyšlenkovitě konají určité činnosti (třeba i duchovní, jako jsou modlitba či účast na mši).
- Nežít jen bezprostřední přítomností, ale mít pohled upřený do budoucnosti: Ježíš přijde! Nežiji tedy pouze pro přítomnost, ale připravuji se na velkolepé setkání s Kristem.
- Nevnímat jen to, co je před našima očima (viditelné skutečnosti našeho života, jako jsou povinnosti,

starosti o živobytí...), ale „hledat Boha ve všech věcech“ (sv. Ignác z Loyoly), hledat Boží stopy ve všech událostech, žít jeho pohledem.

Toto znamená „žít ve dne, ve světle“. K tomu je však nutné odkládat skutky temnoty (2. čtení), které brání vidět světlo.

K praxi

V době adventní se zkus během dne (nebo večer) zamyslet: kde byl Bůh v tomto dni? Vidím nějaké jeho stopy, impulzy? Jak ke mně promlouval? K čemu směřuje můj život? Proč dělám to, co dělám?

1. adventní neděle B –

Kéž bys protrhl nebe a sestoupil!

1. čtení: Iz 63,16b–17,19b; 64,2b–7

Ty, Hospodine, jsi náš otec, „naš vykupitel“ je tvoje dávné jméno. Proč jsi dopustil, Hospodine, že jsme zbloudili z tvých cest, že nám ztvrdlo srdce, abychom před tebou neměli bázeň? Usmíř se kvůli svým služebníkům, pro kmeny, které jsou ti vlastní! Kéž bys protrhl nebe a sestoupil! Před tvou tváří by se rozplynuly hory. Sestoupil jsi a před tvou tváří se rozplynuly hory. Od věků nikdo neslyšel, k sluchu nikomu neproniklo, oko nespatřilo, že by bůh, mimo tebe, tak jednal s těmi, kdo v něho doufají. Jdeš vstříc tomu, kdo s radostí jedná spravedlivě, těm, kdo na tvých cestách pamatují na tebe. Hle, ty ses rozhněval, protože jsme zhřešili, byli jsme v hříších stále. Byli jsme všichni jak poskvrnění, jak špinavý šat byl každý náš dobrý skutek. Zvadli jsme všichni jak listí, nepravost nás unášela jak vítr. Nikdo nevzýval tvé jméno,

nikdo se nevzchopil, aby se k tobě přivinul, neboť jsi před námi skryl svoji tvář, nepravosti jsi nás vydal napospas. A přece, Hospodine, ty jsi náš otec! My hlína jsme – ty jsi nás hnětl, dílo tvé ruky jsme všichni!

Mezizpěv: Žl 80,2ac+3b.15–16.18–19

2. čtení: 1 Kor 1,3–9

Milost vám a pokoj od Boha, našeho Otce, a od Pána Ježíše Krista. Neustále za vás děkuji svému Bohu pro Boží milost, která vám byla dána v Kristu Ježíši. Neboť v něm jste v každém ohledu získali bohatství všeho druhu, jak v nauce, tak v poznání. Vždyť přece svědectví o Kristu bylo u vás jako pravé dokázáno, takže nejste pozadu v žádném Božím daru; jen ještě musíte vytrvale čekat, až přijde náš Pán Ježíš Kristus. On vám také dá, že vytrváte až do konce, takže budete bez úhony v onen den našeho Pána Ježíše Krista. Věrný je Bůh, a on vás povolal k tomu, abyste měli společenství s jeho Synem Ježíšem Kristem, naším Pánem!

Evangelium: Mk 13,33–37

Ježíš řekl svým učedníkům: „Dejte si pozor, bděte, protože nevíte, kdy přijde poslední den. Je to podobně jako s člověkem, který se vydal na cesty. Odešel z domu, dal svým služebníkům plnou moc, každému jeho práci a vrátnému nařídil, aby bděl. Bděte tedy, protože nevíte, kdy přijde pán domu, zdali navečer nebo o půlnoci nebo za kuropení nebo ráno, aby vás, až znenadání přijde, nezastihl, jak spíte. Co říkám vám, říkám všem: Bděte!“

První neděle adventní má ve všech třech cyklech stejné základní motto: „Ježíš přijde, proto bděte!“ Z bohatého stolu Božího slova vybereme a trochu

rozebereme první čtení, které je silnou kající modlitbou z doby poexilní. Po návratu z exilu (po r. 538 před Kr.) nenastaly izraelskému lidu „zlaté časy“, ale naopak doba plná těžkostí (kromě chudoby tížily lid problémy při obnově Jeruzaléma a chrámu). Tato krize však vede k hluboké reflexi a obrácení:

1. My sami jsme mohli za to, že přišla zkáza exilu – odvrátili jsme se od Boha, proto přišel „rozklad“ (pustošení země, odvedení do vyhnanství).
2. Při pohledu na následky špatných skutků se rodí upřímná kající modlitba: „usmiř se“, „odpust“.
3. Konečně je tu prosba, která je vyjádřením sžíravé touhy: „Kéž bys protrhl nebe a sestoupil, hory by se před tebou rozplynuly.“ V těchto slovech slyšíme naléhavost, hlubokou touhu, která má prostoupit náš advent.

4. Odkud pramení toto volání plné touhy?

Z několika zkušeností. První zkušenost: Tak jako se v minulosti rozplynula řada problémů (např. při exodu z Egypta na poušti), stejně tak by vymizely těžkosti při obnovení země. Vždyť jsme nikdy neslyšeli, že by někdo jednal jako ty, dával jako ty – ty dáváš nejlepší dary! Druhá zkušenost: Bez tebe jsme zvadli jako listí, vlastní slabosti nás unášely jako vítr. A to jsme zakoušeli před exilem, kdy naše hříchy nás smetly a odvedly od tebe. Ale ty jsi náš otec, ty tvoříš náš život, náš charakter.

K praxi

„Kéž bys protrhl nebe a sestoupil!“ Zamysli se: je tvoje adventní modlitba naléhavá? Prostoupená touhou po Bohu, který nechá rozplynout tvoje překážky ve

vztahu k němu? Které důvody pro takovou naléhavou modlitbu bys mohl najít? Např. to, co Bůh udělal ve tvém životě, nebo jistota, že on je tvůj otec-tvůrce...

1. adventní neděle C – *Bděte!*

1. čtení: Jer 33,14–16

Hle, blíží se dni – praví Hospodin – kdy splním sliby, které jsem dal o Izraelovu a o Judovu domu. V ty dny, za toho času vzbudím Davidovi zákonitý výhonek, který bude uskutečňovat právo a spravedlnost na zemi. Za těch dnů dojde Juda spásy a Jeruzalém bude bydlet v bezpečí. To je jméno, kterým ho budou nazývat: „Hospodin je naše spravedlnost.“

Mezizpěv: Žl 25,4–5ab.8–9.10+14

2. čtení: 1 Sol 3,12 – 4,2

Ať ve vás Pán rozhojňuje stále víc a více lásku jednoho k druhému i ke všem lidem, jako ji i my máme k vám. Ať posilní vaše srdce, abyste byli bezúhonní a svatí před Bohem, naším Otcem, až přijde náš Pán Ježíš se všemi svými svatými. Nakonec pak vás, bratři, prosíme a napomínáme v Pánu Ježíši: jak jste se od nás naučili, že máte žít, abyste se líbili Bohu, a jak i žijete, tak ať v tom vynikáte ještě více. Víte přece, které příkazy jsme vám dali z moci Pána Ježíše.

Evangelium: Lk 21,25–28.34–36

Ježíš řekl svým učedníkům: „Budou znamenání na slunci, na měsíci i na hvězdách, na zemi úzkost národů, bezradných nad hukotem a příbojem moře; lidé budou zmírat strachem a očekáváním toho, co přijde na celý svět, neboť hvězdný svět

se zachvěje. A tehdy lidé uvidí Syna člověka přicházet v oblaku s velikou mocí a slávou. Až to začne, vzpřimte se a zdvihněte hlavu, protože se blíží vaše vykoupení. Dejte si pozor, aby vaše srdce nebyla zatížena nestřídmostí, opilstvím a pozemskými starostmi, aby vás den soudu nezastihl znenadáni; přijde totiž jako léčka na všechny, kdo přebývají na celé zemi. Proto bděte a modlete se v každé době, abyste mohli všemu tomu, co se má stát, uniknout a obstát před Synem člověka.“

Mnozí duchovní otcové považovali „bdělost“ za základ křesťanského života, a není divu: bdělost je vlastně pravdivý pohled na život, na sebe, na své pohnutky a postoje. Je životem v pravdě, potažmo předpokladem správného rozlišování. Být bdělý znamená žít ve světle.

Tento postoj patří k pilířům tohoto liturgického období, proto je bdělost zdůrazněna ve všech textech této první neděle. Dalo by se říci, že advent je školou bdělosti.

Evangelium nás podněcuje, abychom bděli nad sebou: co zatěžuje naše srdce a náš život? Je to nestřídmost, tj. přehánění ve vztahu k jídlu, pití a vlastně v kterékoli životní oblasti? Přehnaná ustaranost, která je spojená s úzkostlivostí, sebestředností, pocitem, že všechno stojí na mně?

Všimněme si, že se varuje před tím, aby bylo naše srdce zatížené (nestřídmostí, ustaraností). Chceme mít srdce zatížené (s jakýmsi balvanem), anebo lehké a svobodné? Advent nás zve k určitým konkrétním formám sebezáporu, abychom tak osvobodili svá srdce. „Adventní dieta“ má vést k našemu „zeštíhlení“... a osvobození od balvanů. Má vést k „odtučnění“ srdce...

K uzdravení srdce Ježíš poskytuje dva léky: modlitbu a *eschaton* (řecké slovo, které znamená „poslední“).

Modlitba je ve své podstatě vysvobození z diktátu egocentrismu a materialismu života „jen tady a teď“ – je to vzednutí, výstup, pohled vzhůru.

Eschaton neboli „konec našeho života, světa“ – Ježíš připomíná, že vše je pomíjivé a dočasné, všechno jednou skončí. A jednou přijde setkání s ním tváří v tvář, a to pro každého. Tato myšlenka na vlastní konec relativizuje všechny obavy o tento život, úzkosti a ustaranost a soustřeďuje nás na to podstatné.

K praxi

Co zatěžuje tvůj život? Které formy nestřídmosti či přehnané ustaranosti? Rozhodni se pro konkrétní formu „adventní diety“.

Jaký prostor (čas a místo) chceš vyhradit adventní modlitbě?

Pondělí – Vždy dále, vždy vzhůru

1. čtení: Iz 2,1–5

Obsah vidění Izaiáše, syna Amosova, o Judovi a Jeruzalému. Stane se v posledních dnech: Pevně bude stát hora s Hospodinovým domem na vrcholu hor, vyvýšena nad pahorky. Budou k ní proudit všechny národy, budou k ní putovat četné kmeny a řeknou: „Vzhůru, vystupme na Hospodinovu horu, do domu Jakubova Boha! Ať nás naučí svým cestám, choďme po jeho stezkách!“ Ze Siónu vyjde nauka, z Jeruzaléma Hospodinovo slovo. Soudit bude národy, rozsuzovat četné kmeny, že zkusí své meče v radlice a svá kopí ve vinařské nože. Nezdvihne již meč národ proti národu, válce se již nebudou učit. Jakubův dome, vzhůru, choďme v Hospodinově světle!

Mezizpěv: Žl 122,1–2.3–4a.(4b–5.6–7.)8–9

Zaradoval jsem se, když mi řekli:

„Do domu Hospodinova půjdeme!“

Už stojí naše nohy ve tvých branách, Jeruzaléme!

Jeruzalém je vystavěn jako město, spojené v jeden celek.

Tam vystupují kmeny, kmeny Hospodinovy,

jak to zákon přikazuje Izraeli,

aby chválil Hospodinovo jméno.

Tam stojí soudní stolce, stolce Davidova domu.

Vyprošujte Jeruzalému pokoj: ať jsou v bezpečí,

kdo tě milují,

ať vládne mír v tvých hradbách, bezpečnost v tvých palácích!

Kvůli svým bratřím a přátelům budu říkat: Pokoj v tobě!

Kvůli domu Hospodina, našeho Boha, budu ti přát štěstí.

Evangelium: Mt 8,5–11

Když přišel Ježíš do Kafarna, přistoupil k němu jeden setník s prosbou: „Pane, můj služebník leží doma ochrnutý a hrozně se trápí.“ Ježíš mu řekl: „Přijdu a uzdravím ho.“ Setník však odpověděl: „Pane, nezasloužím si, abys vešel do mého domu. Ale řekni jen slovo, a můj služebník bude uzdraven. Vždyť i já jsem člověk podřízený, ale mám pod sebou vojáky; řeknu jednomu: ‘jdi’, a jde, a jinému: ‘přijď’, a přijde, a svému služebníkovi: ‘udělej to’, a udělá to.“ Když to Ježíš uslyšel, podivil se a řekl těm, kdo ho doprovázeli: „Amen, pravím vám: Takovou víru jsem v izraelském národě nenašel u nikoho. Ale říkám vám: Mnoho jich přijde od východu i od západu a zaujmou místo u stolu s Abrahámem, Izákem a Jakubem v nebeském království.“

Na začátku doby adventní slyšíme silnou výzvu „vykročit“ či „vyjít“: „budou k ní proudit všechny národy“, „budou k ní putovat“, „vzhůru, vystupme na Hospodinovu

horu“ (1. čtení, Iz 2,1–5). A v žalmu: „Do domu Hospodinova půjdeme.“ V evangeliu: „Mnoho jich přijde od východu i od západu a zaujmou místo u stolu v nebeském království.“

Celý náš křesťanský život je putováním, dokonce „během“ (Flp 3,13–14), nebo alespoň svižnou chůzí. A tato doba nás burcuje: „Probud' se, vykroč, nestůj na místě, vyjdi!“ Kam? Na Hospodinovu horu čili do plnosti Boží přítomnosti (liturgicky „k vánočnímu daru vtěleného Syna“). Nikdo z nás ještě nemá „plnost Boží“. Ani Pavel se nepovažoval za dokonale spojeného se Synem, a proto napsal:

„Ne že bych už toho dosáhl anebo už byl dokonalý, ale ženu se vpřed, abych přece jen uchvátil to, k čemu jsem byl uchvácen Kristem Ježíšem. Nemyslím si, bratři, že bych to už získal, ale jde mi jen o jedno: zapomínáje na to, co je za mnou, vztahuji se k tomu, co je přede mnou.“ (Flp 3,12–13, B21)

Jak napsal sv. Bernard: „Vždy dále, vždy vzhůru, vždy více, vždy lépe.“

Co nás uvede v pohyb a pozene dopředu? Touha poznat Ježíše stále víc: víc zakusit a přijmout moc jeho lásky, nechat se jím prostoupit skrz naskrz, v celé bytosti.

K praxi

Svémi slovy můžeš vyslovit modlitbu touhy po změně, po vykročení. Touhy po větším přátelství s Ježíšem. Např. slovy: „Pane, znám tě málo, přece vím, že jsi větší než moje zkušenosti a představy. Chci se ti přiblížit svým srdcem, svými skutky. Dej mi poznat moc svého milosrdenství. Přitáhni mě k sobě.“